

Rapport Commissie verzoening en recht (CVR)

Voor de Synode van Best 2026

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Samenstelling van de commissie	3
2 Werkzaamheden	3
3 Loket	4
4 Besluit	5

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode via: cos@ngk.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Inleiding

Hierbij bieden wij u het naar alle waarschijnlijkheid laatste rapport aan van de commissie verzoening & recht (CVR).

Om te beginnen de hernieuwde (en nagenoeg ongewijzigde) opdracht van de synode aan deze commissie:

- a. te fungeren als aanspreekpunt voor kerkleden en kerkelijke vergaderingen om ervaringen van onrecht te melden;
- b. in deze gevallen te helpen en te adviseren met inachtneming van algemeen aanvaarde standaards, zoals onpartijdigheid, hoor en wederhoor en ruimhartigheid;
- c. alles in het werk te stellen om betrokken partijen met elkaar in gesprek te brengen om langs die weg recht, verzoening en vrede te bevorderen;
- d. in gevallen waarin om praktische redenen geen recht of verzoening bewerkt kan worden, te fungeren als luisterend oor;
- e. advies te geven met het oog op eventuele verdere afhandeling;
- f. over de voortgang van het werk regelmatig af te stemmen met de Regiegroep;
- g. te rapporteren aan de volgende synode en daarbij aan te geven of het werk klaar is of nog voortzetting behoeft.

1 Samenstelling van de commissie

Daar Erik de Boer om gezondheidsredenen helaas een stapje terug moest doen, heeft het moderamen in zijn plaats benoemd Alice Kortering uit Kampen.

Daarmee bestond de commissie uit de volgende leden:

ds M.H.T. (Menko) Biewenga (tevens contactadres)
 H.M. (Heleen) Hamelink
 ds M. (Mark) Janssens
 A. (Alice) Kortering

2 Werkzaamheden

Ook in dit rapport kunnen we gezien de aard van het werk van de commissie weinig concreets melden. Voor iets meer informatie daarover verwijzen we naar ons vorige rapport, [uit 2023](#).

Heel in het algemeen kunnen we vaststellen dat het omgaan met het verleden gemakkelijker wordt als iemand van nabij het goede heeft ervaren van de toenadering en de hereniging in de afgelopen jaren - maar dat is zo logisch dat het nauwelijks vermelding behoeft.

Deze constatering heeft uiteraard ook een keerzijde: wie geen deelgenoot is geweest van de (weg naar) hereniging heeft allicht ook meer moeite met het vrede vinden met pijn en verdriet uit het verleden. Anders gezegd: de moeilijkste gesprekken hebben we gevoerd met hen die geen lid (meer) zijn van een Nederlandse Gereformeerde kerk.

Een belangrijk moment in de achter ons liggende periode was de 9^e maart 2024, toen de synode unaniem instemde met de door onze commissie gevraagde uitspraak over 'het klimaat van het absolute' (de term is gemunt door dr. Ab van Langevelde).

We hechten eraan in deze terugblik nog eens aan te geven hoe en waarom deze uitspraak tot stand gekomen is.

In de opdracht aan onze commissie werd er, realistisch, rekening mee gehouden dat niet in alle situaties het beoogde einddoel van recht, verzoening en vrede kon worden bereikt. De commissie had dan als taak te fungeren als luisterend oor. Dat hebben we gedaan, en in sommige situaties bleek dat inderdaad reinigend en genezend te zijn.

Maar gaandeweg merkten we ook dat we soms toch behoefte hadden aan nog iets meer. Er waren bijvoorbeeld situaties waarin we, na onderzoek, moesten zeggen: In strikt juridische zin (arbeidsrechtelijk, kerkrechtelijk) valt er niet zoveel aan te merken op wat deze kerkenraad of dit schoolbestuur gedaan heeft. Naar de destijds geldende normen en regels is er correct gehandeld. Juridisch ben je dan uitgepraat. Maar tegelijk voel je heel vaak dat dingen echt anders gedaan hadden kunnen en eigenlijk wel moeten worden; zeker met de kennis van nu. En dan niet om juridische, maar om morele redenen.

We merkten ook dat verhalen van mensen soms ver uit elkaar lagen. Dat is ook niet vreemd natuurlijk na zoveel jaar. Soms was het moeilijk te achterhalen wat er nu precies was gebeurd. En dan kun je heel lang doorzoeken en doorpraten, maar dat is eindeloos vermoeiend en de kans van slagen is klein. En zo ontdekten we dat we als commissie behoefte hadden aan iets anders. Niet iets juridisch, maar iets moreels.

Hoe kon het immers zo fout gaan in de tijd van de scheuring? Dat had alles te maken met 'Het klimaat van het Absolute' waar we met elkaar in leefden. De tegenstellingen waren zwart-wit, het was Ja of Nee, er waren weinig nuanceringen. In die sfeer konden verschillen worden tot onoverbrugbare tegenstellingen, en konden meningen en overtuigingen worden tot de raderen waartussen lieve kinderen van God beschadigd zijn geraakt, naar ziel en lichaam beide.

Zo ontstond de behoefte aan een verklaring waarin we als kerken gezamenlijk schuld belijden over het (laten) ontstaan van dit 'Klimaat van het Absolute'. We zijn dankbaar dat de synode ons hierin is gevolgd, en op 9 maart 2024 deze uitspraak heeft gedaan:

Wij aanvaarden de verantwoordelijkheid voor het (laten) ontstaan van het klimaat van het absolute. In het verre voetspoor van vaders in het geloof als Ezra en Daniël (Nehemia 9 en Daniël 9) belijden wij daarover onze schuld. Dit had niet zo moeten gebeuren. In juridische zin kunnen we in veel gevallen geen genoegdoening meer verschaffen. In morele zin hopen we daartoe door deze uitspraak wel in staat te zijn.

De logische vervolgvraag is natuurlijk: Heeft deze verklaring nu ook gewerkt? We hebben daar maar beperkt zicht op; van één situatie weten we dat betrokkene (geen lid meer van onze kerken) er erg blij mee was en het verleden na zoveel jaren nu eindelijk kon afsluiten.

Voor het overige herhalen we de hoop en de bede waarmee ook de uitspraak uit 2024 eindigde:

... dat door deze uitspraak de schade en de last, die geliefde kinderen van God hebben geleden, van hen en hun nageslacht zullen worden afgenomen; dat zij alsnog heil en heling zullen ervaren, en hernieuwd mogen wandelen in het licht. Naar het woord uit de berijming van Psalm 32 (Liedboek): *"Gij gaat mij voor, Gij maakt voor mij ruim baan"*.

Bij de behandeling ter synode is nog de vraag gesteld of er een handreiking of een handleiding opgesteld zou kunnen worden voor het maken van excuses. Toegezegd is dat het moderamen zich zou buigen over een mogelijke opdracht. Voor zover ons bekend is hier geen vervolg op gekomen. Wij hebben ons er dus ook niet mee beziggehouden.

3 Loket

In ons vorige beleidsrapport, aan de synode van Deventer 2023, stelden we voor om het loket van onze commissie nog één termijn open te houden. Inmiddels heeft zich recent niemand meer bij ons gemeld; we beschouwen dat als een goed teken. Wat ons betreft kan het loket nu dus gesloten worden.

4 Besluit

We besluiten dit rapport met de wens en de bede dat het werk van deze Commissie, hoe bescheiden en vaak onder de radar ook, een bijdrage mag hebben geleverd en in de toekomst nog mag leveren aan het heil en de vrede binnen de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Tot eer van God, opdat Zijn Naam geloofd en geprezen worde!

Materiaal:

rapport van de commissie verzoening en recht, d.d. 02 december 2025.

Besluit:

1. de landelijke commissie verzoening en recht te dechargeren, onder dank voor haar arbeid in de afgelopen jaren;
2. geen nieuwe commissie verzoening en recht te benoemen.

Gronden:

1. De commissie heeft eraan bijgedragen dat de landelijke eenwording van onze kerken ook kon doorwerken op plaatselijk en persoonlijk niveau.
2. Het was al voorzien dat het werk van de commissie van tijdelijke aard zou zijn; nu zich recent niemand meer bij haar heeft gemeld, is dit het moment om haar opdracht te beëindigen.